

Załącznik nr 4/3 do SIWZ

znak: ZP-271-5/17

Koncepcja ekspozycji dydaktycznych- G. Podręczny

Dotyczy: Dostawa wyposażenia i wykonanie ekspozycji w ramach projektu „Adaptacja i restauracja Pomnika Historii Twierdza Srebrna Góra do celów muzealnych i turystycznych wraz z utworzeniem nowej trasy dydaktycznej w niedostępnych obecnie częściach zabytku”

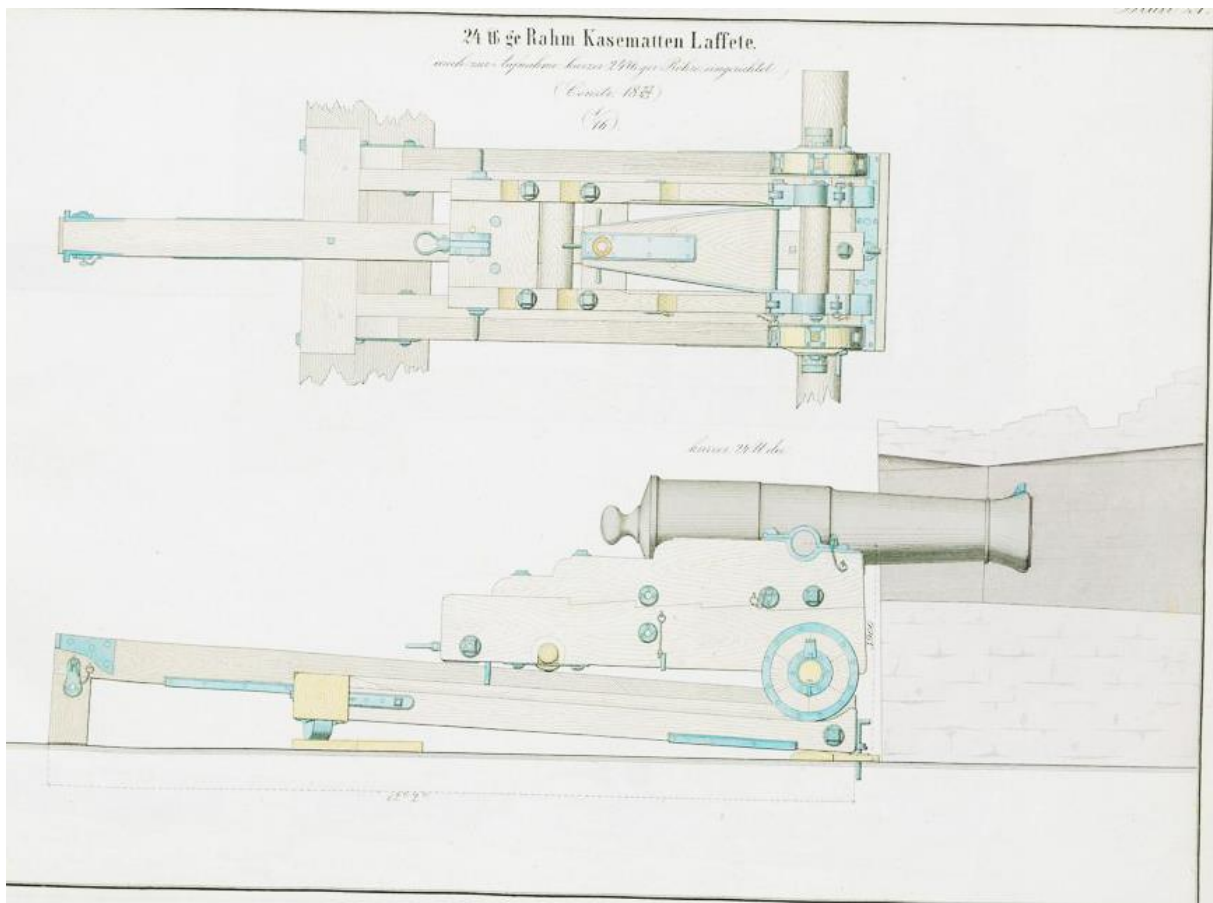
Dr hab. Grzegorz Podruczny, prof. UAM

KONCEPCJA EKSPOZYCJI DYDAKTYCZNYCH

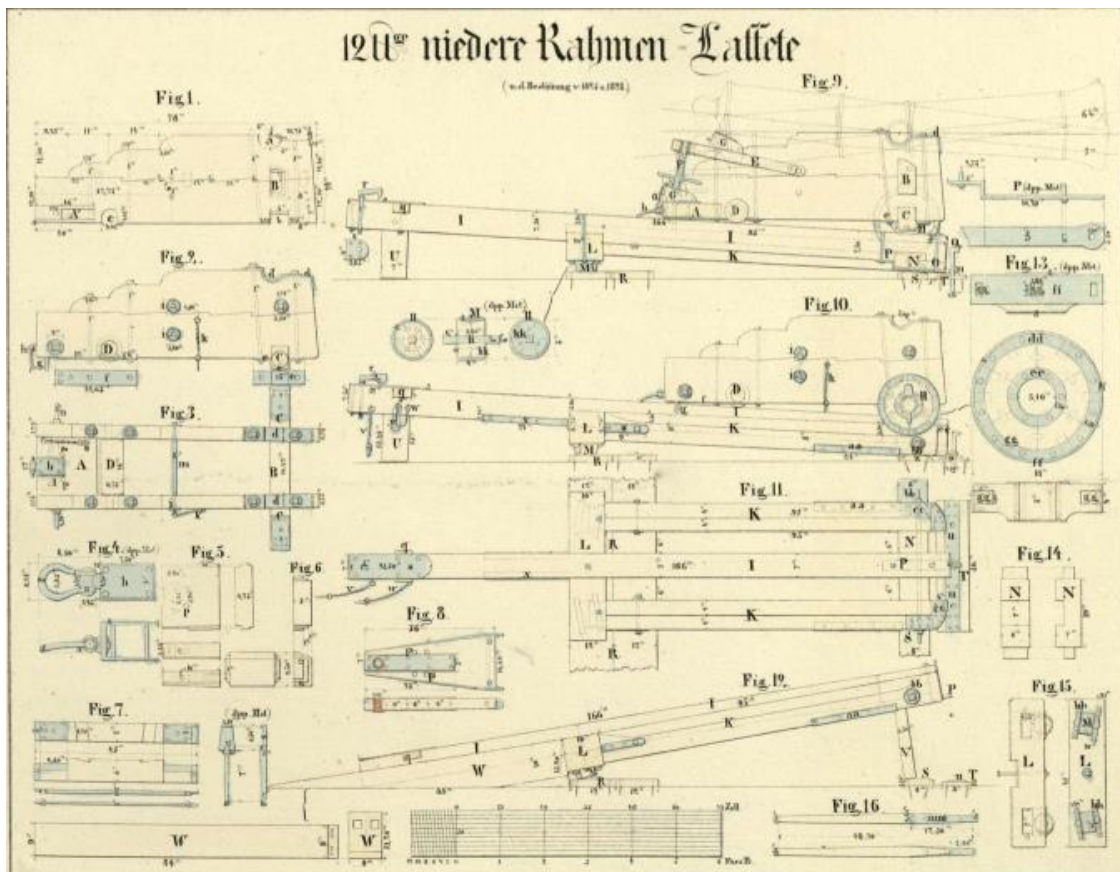
w ramach zadania

**ADAPTACJA I RESTAURACJA POMNIKA HISTORII- TWIERDZA
SREBRNA GÓRA DO CELÓW MUZEALNYCH I TURYSTYCZNYCH
WRAZ Z UTWORZENIEM NOWEJ TRASY DYDAKTYCZNEJ W
NIEDOSTĘPNYCH OBECNIE CZĘŚCIACH ZABYTKU**

Słubice styczeń 2016

Armata na łożu drewnianym, wersja nr 1

Armata na łożu drewnianym, wersja nr 1

Armata 12 funtowa na lawecie fortecznej. Przy dziale narzędzia artyleryjskie.

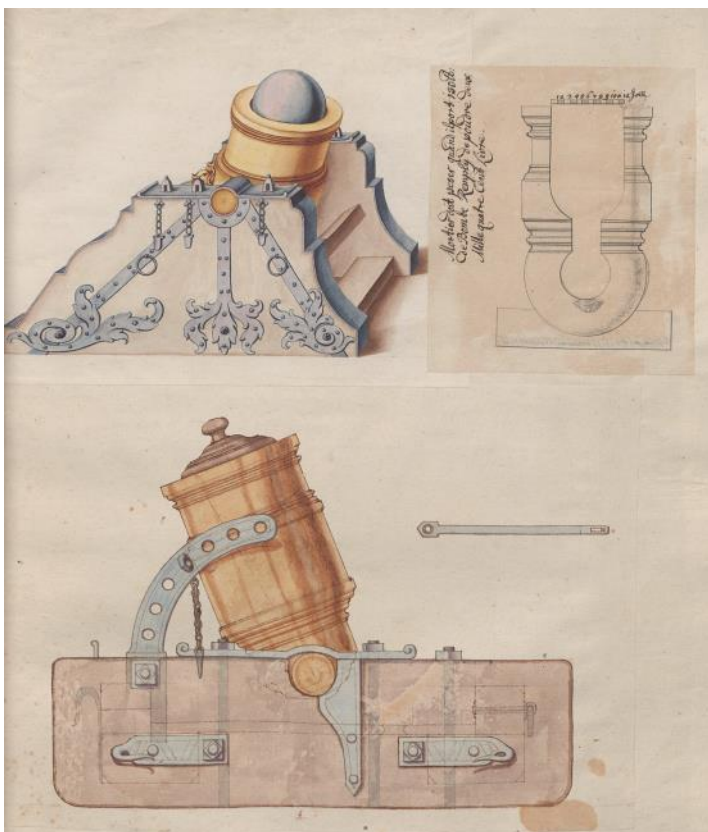
W sąsiedztwie tablica z informacją o Twierdzy srebrnogórskiej w latach 40 XIX wieku, o jej artylerii, oraz plan z 1840 roku z lokalizacją działobitni w Donżonie i celami, w które te działa były wycelowane (GStA PK IX HA sygn.F 70003) ewentualnie któryś z bardziej atrakcyjnych graficznie planów z połowy XIX wieku, z naniesionymi treściami z tego planu.

2. Ekspozycja oryginalnych kul armatnich we wszystkich wagomiarach 3,4, 6, 8, 12 i 24 funty, a także różnych wagomiarów kartacze.

Tablica z krótkim opisem armat o tych wagomiarach. Orasz z opisem ile kul armatnich było zebranych w twierdzy. Ile było wystrzelonych w czasie oblężenia SG w 1807 roku a ile w czasie oblężenia Nisy w 1807 (jedyne prawdziwe, regularne oblężenie twierdzy śląskiej z okresu wojny 1807) albo Świdnicy w 1762 roku. Tablicę uzupełniają treści związane z innym rodzajem amunicji armatniej – kartaczami.

3. Rekonstrukcja moździerca na łożu klockowym.

Wybrać wagomiar moździerca spośród tych, które były w twierdzy w XVIII wieku (np. 10 funtowy albo 30 funtowy). Przy moździercu wyeksponowane bomby moździerzowe ze zbiorów twierdzy.

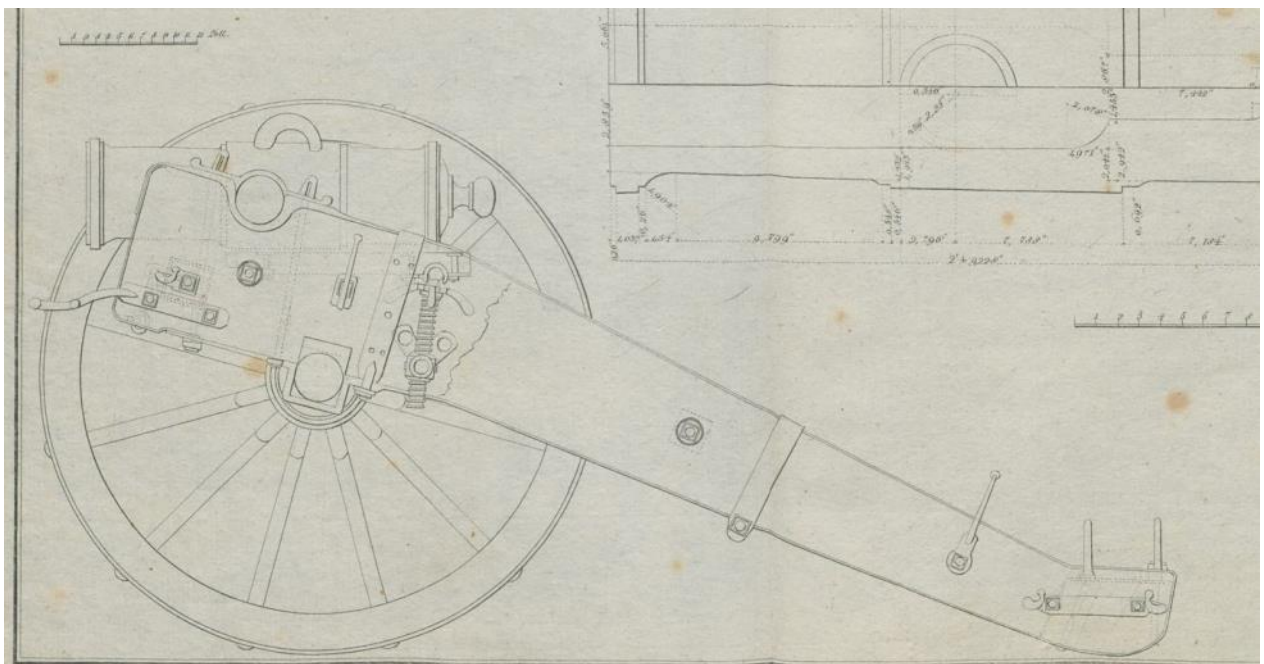
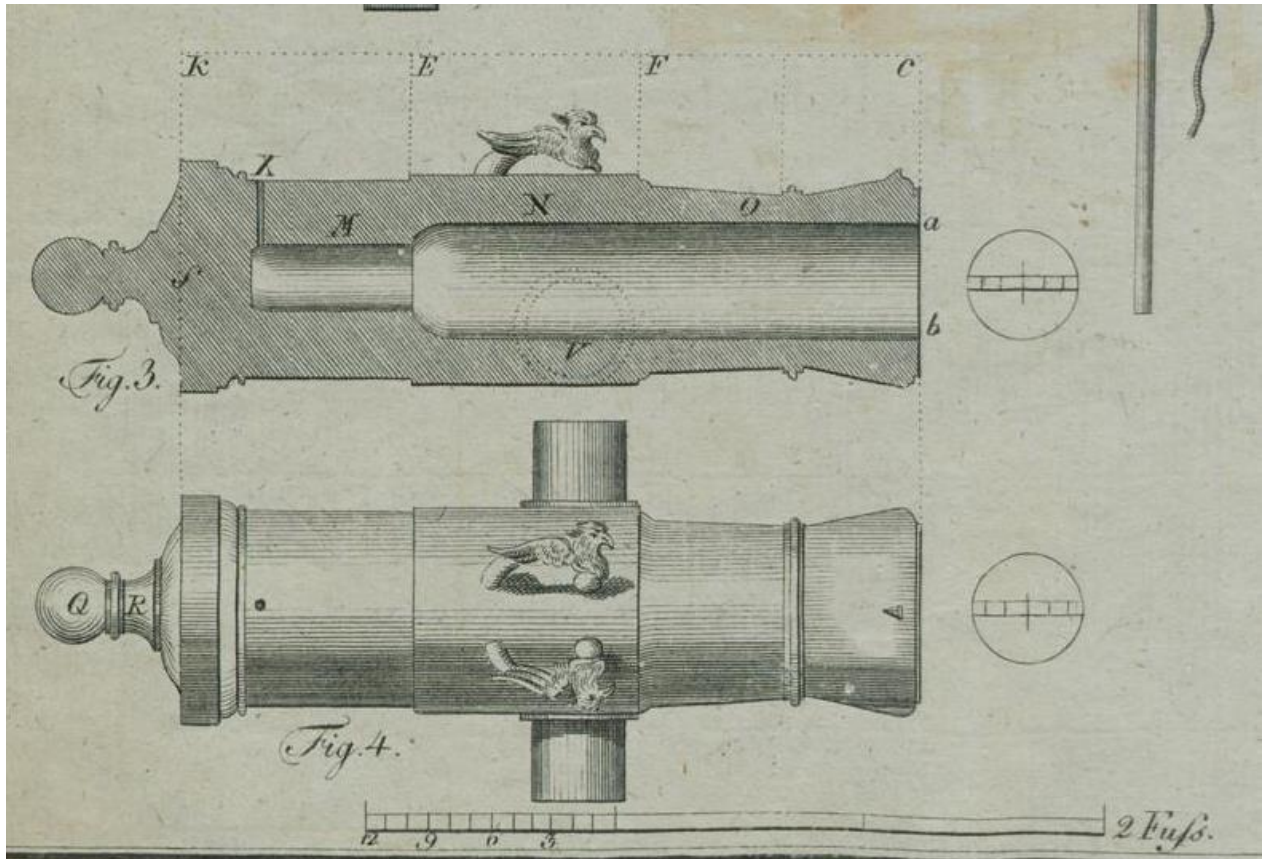

moździerz żelazny 30 funtowy

4. Bomba moździerzowa „rozpryskująca się” w powietrzu. Odłamki bomby ze zbiorów twierdzy, podwieszane na stalowych linkach spod sklepienia naprzeciwko moździerca.

Tablica z historią moździerzy oraz z opisem funkcji przez nie spełnianych w obronie i ataku na twierdze . W tablicy powinny się też pojawiać treści związane z historią twierdzy srebrnogórskiej – ile i jakie moździerze tu były, jakie moździerze twierdzę ostrzeliwały w 1807 roku etc.

5. Rekonstrukcja haubicy spiżowej 7 funtowej.

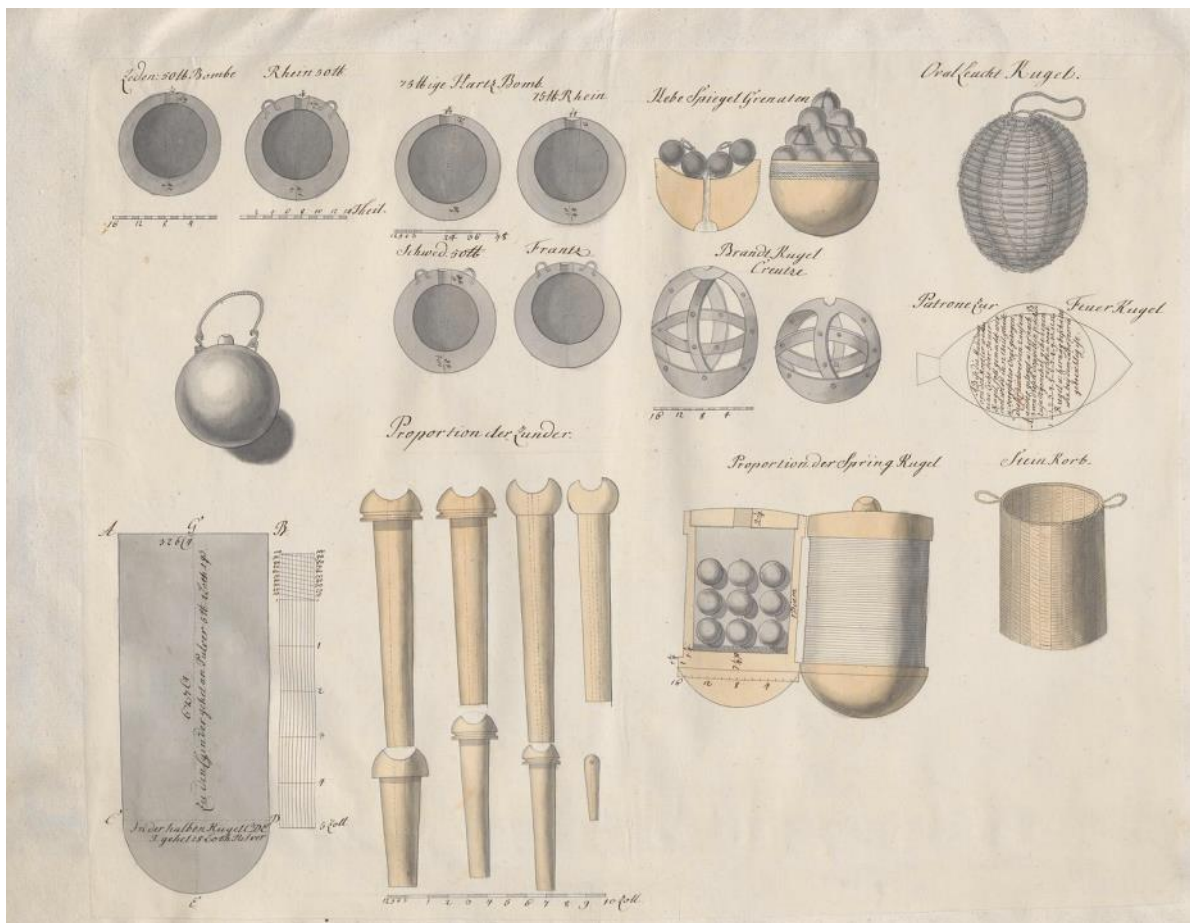

Proponuję zrekonstruować bawarską połową haubicę z początku XIX wieku– wybór tego modelu związany jest z historią twierdzy i miasta, które zostało ostrzelane tą bronią w 1807 roku.

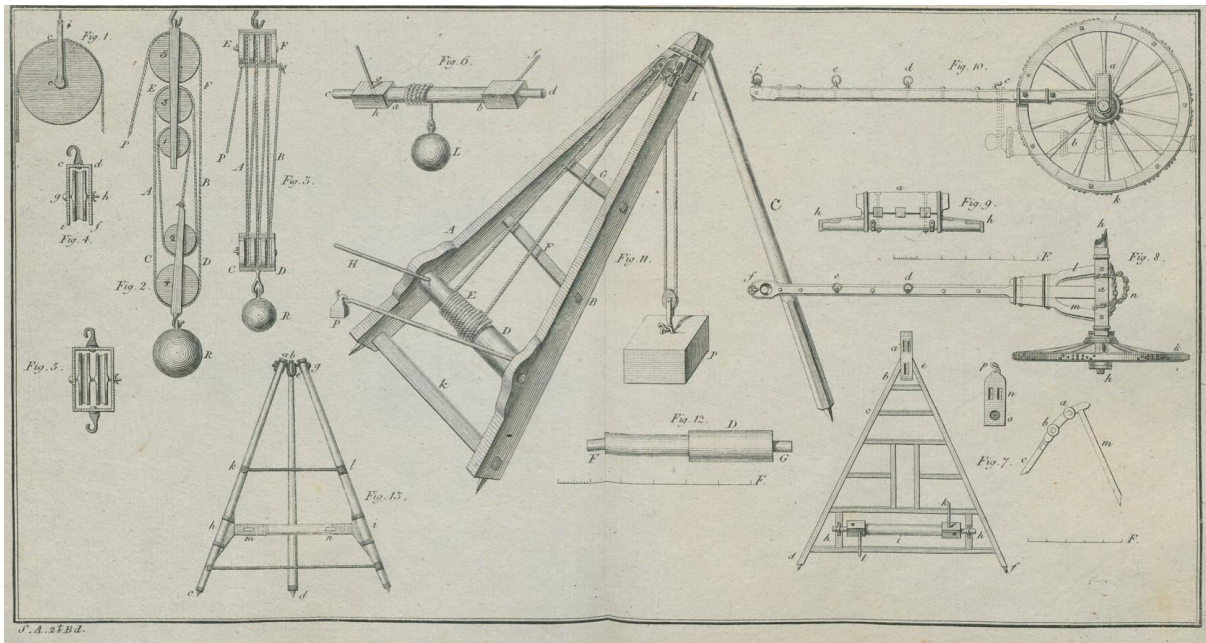
Tablica z historią haubic oraz z opisem funkcji przez nie spełnianych w obronie i ataku na twierdze. W tablicy powinny się też pojawiać treści związane z historią twierdzy srebrnogórskiej – ile i jakie haubice tu były, jakie haubice ostrzeliwały w 1807 roku miasto i twierdzę etc.

6. Ekspozycja całych, oryginalnych bomb moździerzowych, granatów haubicznych oraz pocisków zapalających

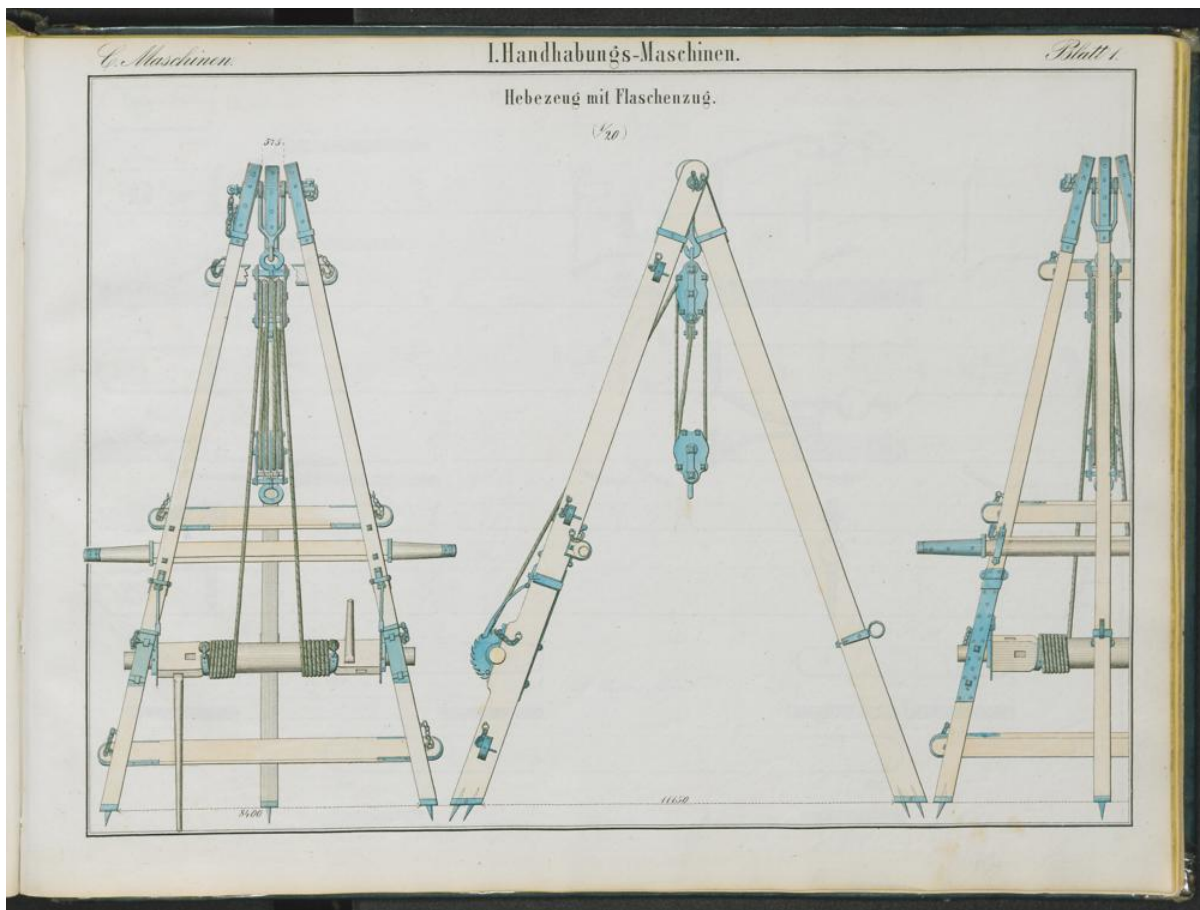
Ekspozycji towarzyszy tablica z rysunkami opisującymi działanie takich pocisków. Rysunek (albo zdjęcie oryginalnego) drewnianego zapalnika, przekrój przez bombę/ granat.

7. Podnośnik do armat – wybrać któryś z modeli z XVIII lub XIX wieku. Dostępne są liczne wzory, takie jak poniższy

Ale osobiście sugerowałbym użyć jednego z dwóch modeli stosowanych w Prusach w połowie XIX wieku, (z wielokrążkiem bądź kołem zębatym). W tym przypadku oprócz ogólnych rysunków są dostępne dokładne, zwymiarowane zestawienia wszystkich elementów potrzebnych do budowy podnośnika (ilustracje szczegółowe potrzebne do wyceny w osobnym załączniku)

8. Manekin ubrany w mundur grenadiera austriackiego z okresu wojny siedmioletniej. Manekin trzyma w jednej ręce granat ręczny, w drugiej lont do jego zapalenia. Poza manekinów wzorowana na poniższej grafice.

Sam grenadier ma mieć mundur austriacki, wyglądać mniej więcej tak:

Wybór konkretnego munduru poprzedzić kwerendą.

9. Przy manekinie piramidka granatów ręcznych.

W pobliżu tablica z „prehistorią” twierdzy –prezentująca austriacki obóz warowny w 1760 roku. Tekst o obozie + plany archiwalne przedstawiające lokalizacje umocnień (SBB SPK sygn.. SBB Db 1. 33 1930 b, lub plan z dzienników armii marszałka Dauna)

Wybór tablicy i jej treści ma nawiązywać z jednej strony do granatów ręcznych i uzasadniać wybór austriackiego grenadiera jako manekina prezentującego użycie tej broni, z drugiej strony ma wprowadzać elementy historii twierdzy.

11. Rusznica wałowa.

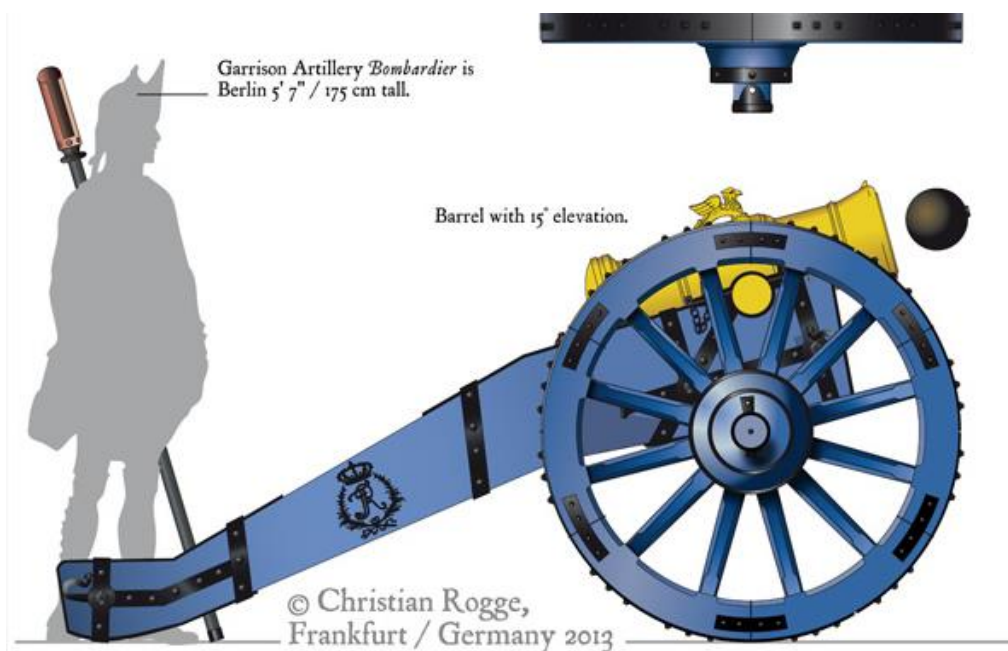
Współczesna rekonstrukcja rusznicy wałowej. Przy niej tablica – z informacjami o historii tej broni, oraz opisem ilości rusznic w twierdzy w latach 40 XIX wieku i celami spełnianymi przez tą broń w obronie twierdzy.

Przykład rusznicy

~~12. — Wersja ekonomiczna — zamiast rekonstrukcji moździerza (10 lub 30 funtowego) i haubicy można wykonać płaskie ale w skali 1:1, wolnostojące wydruki z pcv obrysów kilku dział które w twierdzy występowały. Przy jednej ścianie wydruki z opisem każdego z dział, przy drugiej — wyeksponowane pociski, którymi te działa miotały, bądź też tych pocisków odłamki.~~

~~Rekonstrukcje armat zbliżone do poniższej.~~

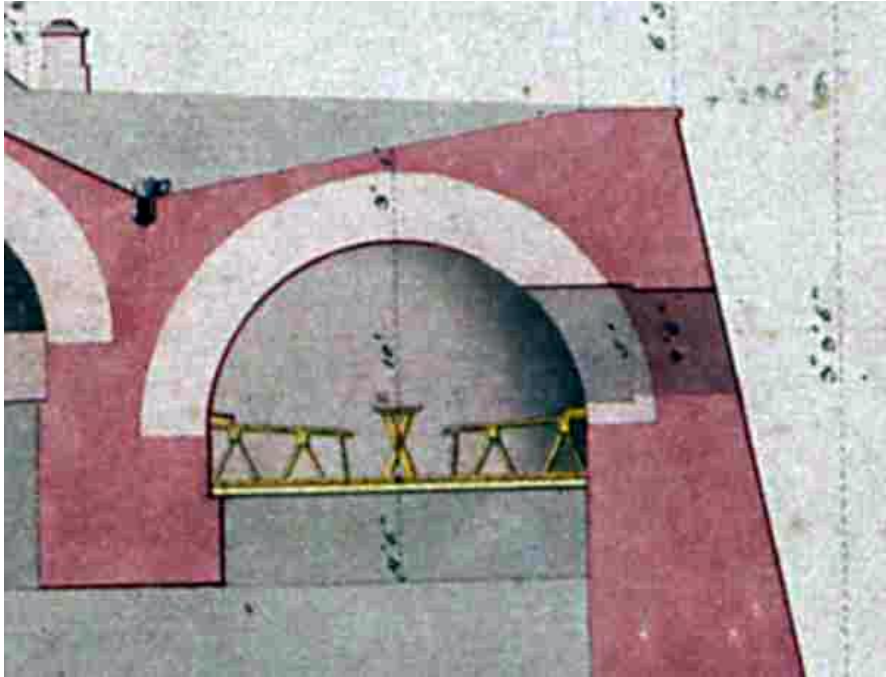

13. Ekspozycja pomieszczeń mieszkalnych- pomieszczenie 019, 020

Odtworzenie stropu. Konstrukcję stropu odtworzyć na podstawie planów archiwalnych i analizy relikwów stropu zachowanych w pomieszczeniu. Wejście do pomieszczenia na górną kondygnację z pomieszczenia nr 017. Tam stalowe schody. Przejście przez górną kondygnację pomieszczenia i stamtąd przejście do galerii w pomieszczeniu nr 022 (możliwość oglądnięcia od góry modelu twierdzy, oraz przejście do pomieszczenia nr 019. Pomieszczenie nr 019 – rekonstrukcja stropu drewnianego oraz oryginalnych schodów zabiegowych

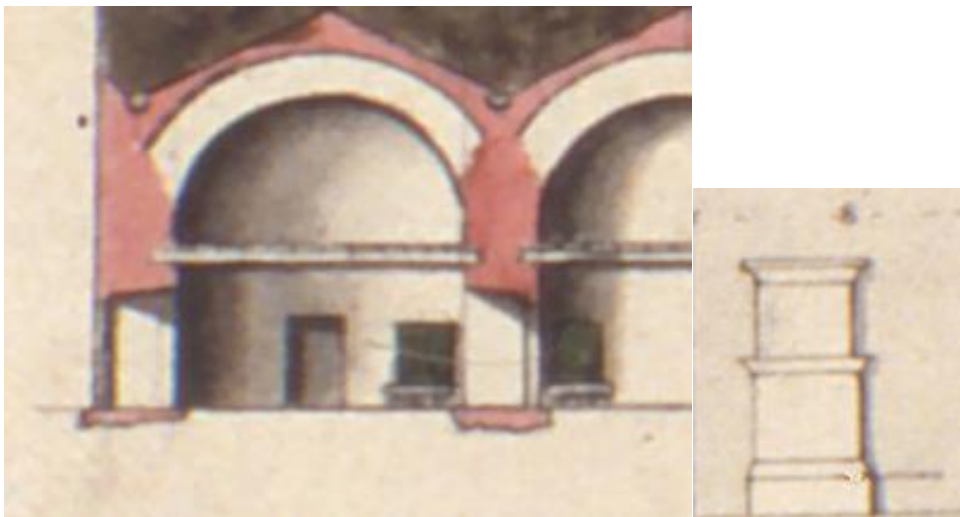

Pomieszczenie 020, górna kondygnacja: rekonstrukcja ukośnych pryczy dla żołnierzy na wzór prycz znanych z innych śląskich twierdz. Prycze zlokalizowane jedynie przy jednej ze ścian.

Pomieszczenie 020, dolna kondygnacja: rekonstrukcja pomieszczenia mieszkalnego dla oficera.

Rekonstrukcja pieca kaflowego (przy piecu z ekspozycja zachowanych relikwów kafli odnalezionych na terenie twierdzy) albo oryginalnym piecem, zakupionym na rynku, zbliżonym do pieców, które występowały w innych twierdzach i które są znane z planów archiwalnych (np. Kłodzko, Głogów, Nysa) lub są zachowane do dziś (np. Torgau, redita Ufortyfikowanego Przedmościa)

Rekonstrukcja pojedynczego łóżka.

Rekonstrukcją pomieszczenia czarnej kuchni – zrekonstruować na podstawie planów archiwalnych twierdzy, analogii z Kłodzka i Głogowa oraz analizy zachowanych relikwów w tym pomieszczeniu.

Cynowe kubki, talerze (bądź drewniane).

Gabloty

a) Wyeksponowane wyposażenie żołnierza pruskiego – szeregowca, członka garnizonu twierdzy Srebrnej Góry z XVIII wieku. Optymalnie powinien to być muszkieter z regimentu nr 50, który został

stworzony specjalnie dla twierdzy srebrnogórskiej. Mundur, torby (tornister, chlebak, ładownica), manierka, przedmioty osobiste z tornistra, broń Przykład ekspozycji:

b) Osobno wyeksponowane monety przedstawiające żołd żołnierski na 1775 rok, 1806 i lata 30 XIX wieku. Monety ze zbiorów twierdzy, albo w razie braków konkretnych nominałów – z zabytków zakupionych. Przy monetach opis siły nabywczej tych monet. Obok opisu może być jakaś graficzna forma prezentacji tej siły nabywczej.

c) Gabłota z bronią – muszkiet pruski model 1740 – poniżej wyeksponowane oryginalne elementy muszkietu ze zbiorów twierdzy.

d) Gabłotka z pleksy albo hartowanego szkła, podświetlona, wypełniona ołowianymi kulami muszkietowymi ze zbiorów twierdzy. Przy albo na gablotce krótkie zestawienia – porównanie ilości i łącznej wagi pocisków z gablotki z szacowaną ilością wystrzelonych pocisków karabinowych w trakcie oblężenia. A jeśli nie uda się takich danych zebrać – z ilością pocisków karabinowych jednorazowo przechowywanych w twierdzy.

14. Ekspozycja makiety rdzenia twierdzy (pomieszczenie 022)

Makieta będzie do oglądania z góry (z fragmentu odtworzonego stropu drewnianego dostępnego z pomieszczenia nr 020), oraz z dołu.

Makieta poprawiona, uzupełniona o brakujące elementy takie jak mosty, platformy działowe, strzelnice. Na wałach ustawione piramidki pocisków, działa. Zabudowa esplanad i stoków. Uzupełnienia na podstawie kwerendy w planach archiwalnych.

W kilku miejscach tablice z krótkimi informacjami o historii twierdzy. Tablice można skomponować według klucza historycznego (1. Twierdza fryderycjańska. 2. Wojny napoleońskie, 3. Twierdza i

garnizon w XIX wieku, 4. Post militarne dzieje twierdzy), tematycznego (1. Garnizon twierdzy. 2. Uzbrojenie twierdzy. 3. Elementy infrastruktury technicznej – mosty, studnie, piekarnie, browary. 4. Twierdza jako więzienie), lub topograficznego (1. Rdzeń twierdzy – donżon i bastiony. 2. Dzieła zewnętrzne – Wysoka Skała, Dzieło Rogowe, 3. Forty wysunięte – Chochół Mały i Duży, Ostróg. 4. Pozostałe elementy twierdzy – koszary, fosy, zasieki). Niezależnie od wyboru powinna się pojawić tablica ze schematycznym planem całej twierdzy – wszystkich jej elementów. Model bowiem nie pokazuje całej warowni, a jedynie rdzeń i dzieła wysunięte.

DONŻON KAZAMATA STUDZIENNA I POTERNA UCIECZKOWA

15. Ekspozycja mechanizmu pobierania wody- pomieszczenia 024, 025

Odbudowa mechanizmu do wyciągania wody. Ekspozycja studni: iluminacja podwodna + kamera wew. i monitor. Przeszklenie ocembrowania studni oraz świetlika wraz z odtworzeniem historycznej odbudowy na poziomie dziedzińca Donżonu. Mechanizm rekonstruowany na podstawie planu inż. Bornstedta z 1777 roku (GStA G 70032), szczegóły na podstawie kwerendy w odniesieniu do analogicznych konstrukcji znanych z traktatów o historycznym górnictwie.

Tablica opisująca studnie forteczne. Schematyczne przedstawienia głębokości studni w każdym z dzieł obronnych oraz informacje o ilości wody w nich zawartych. Do tego informacja, do czego używano wodę (piekarnia, browar). Oprócz tekstu również plany przedstawiające mechanizmy wyciągów do wody znane z planów archiwalnych.

BASTION DOLNY

16. Twierdza jako miejsce testów nowej technologii wojskowej - pomieszczenie 059 (lazaret)

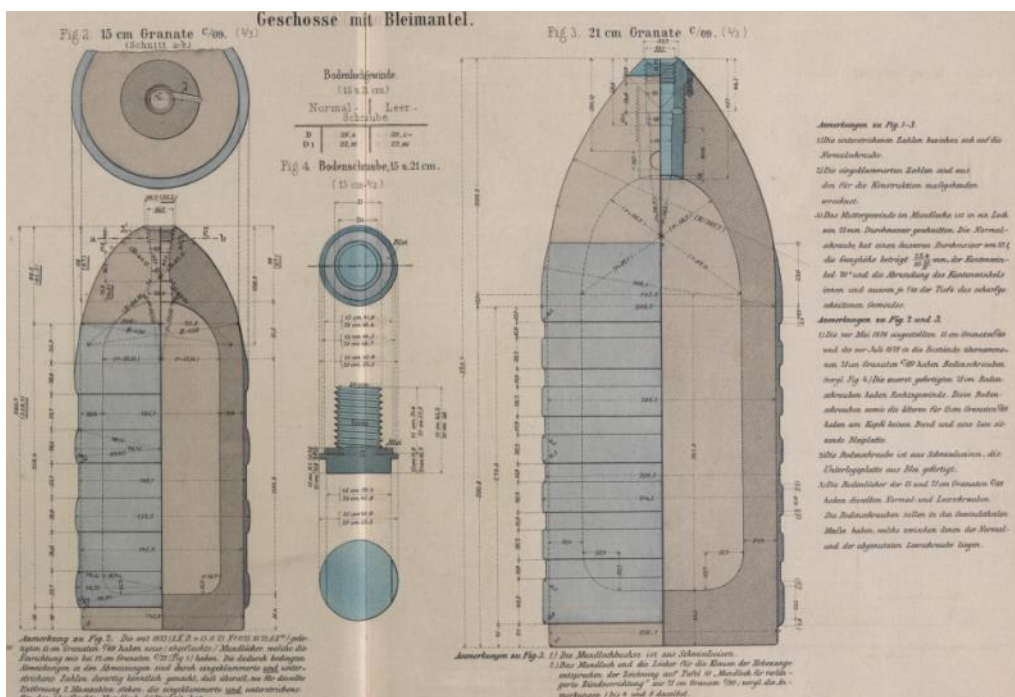
Odgruzowanie części wnętrza wraz z rekonstrukcją fragmentu sklepienia dla pokazania pierwotnego układu pomieszczenia. Stalowe schody łączące dolną część pom. 059.

- Model Chochóła Małego po testach - z lokalizacją trafień moździerzem 210 mm oraz breszą wystrzeloną z donżonu, armatą 150 mm. Model/animację/ prezentację wykonać na podstawie planów archiwalnych Chochóła Małego (GStA XI HA sygn. G 70042, GStA XI HA sygn. G 70043, oraz dokumentacji strzelań z testowych z 1869 roku opublikowanych w Mittheilungen des Ingenieur Comites, 8 Heft, Berlin 1871.

Tablica z wizerunkiem moździerza 210 mm i informacjami technicznymi na jego temat

Ekspozycja odłamków pocisków testowanych w Srebrnej Górze oraz tablica z wizerunkami całych pocisków – zdjęcia zachowanych oryginałów.

oraz rysunki z epoki

Tablica z krótkimi informacjami o przebiegu próbných strzelań w Srebrnej Górze oraz o bojowym użyciu dział i testowanych w Srebrnej Górze w 1869 roku.

Tablica dotycząca testów bawełny strzelniczej. Z uwagi na śladowe informacje na temat przebiegu i skutków testów tego materiału w srebrnej górze w 1869 roku, treść powinna się skupiać na historii

rozwoju materiałów wybuchowych do broni strzeleckiej w XIX wieku – od prochu czarnego do prochu bezdymnego.

17. Ekspozycja stanowiska artyleryjskiego -

Na jednej z platform rekonstrukcja stanowiska z działem. Działo 12 funtowe na lawecie kołowej. Otoczone gabionami (koszami szańcowymi). Przy nim piramidka z pociskami 12 funtowymi. Piramidka wykonana w postaci pustej w środku konstrukcji stalowej, na której leżą ściśle jedna przy drugiej kule żeliwne (współczesne odlewy), przyspawane na stałe do konstrukcji. Kula na szczycie piramidki częściowo wyciągalna – do niej od dołu dospawany pręt zaopatrzony w ogranicznik umożliwiający wyciągnięcie kuli na zewnątrz.

BASTION GÓRNY

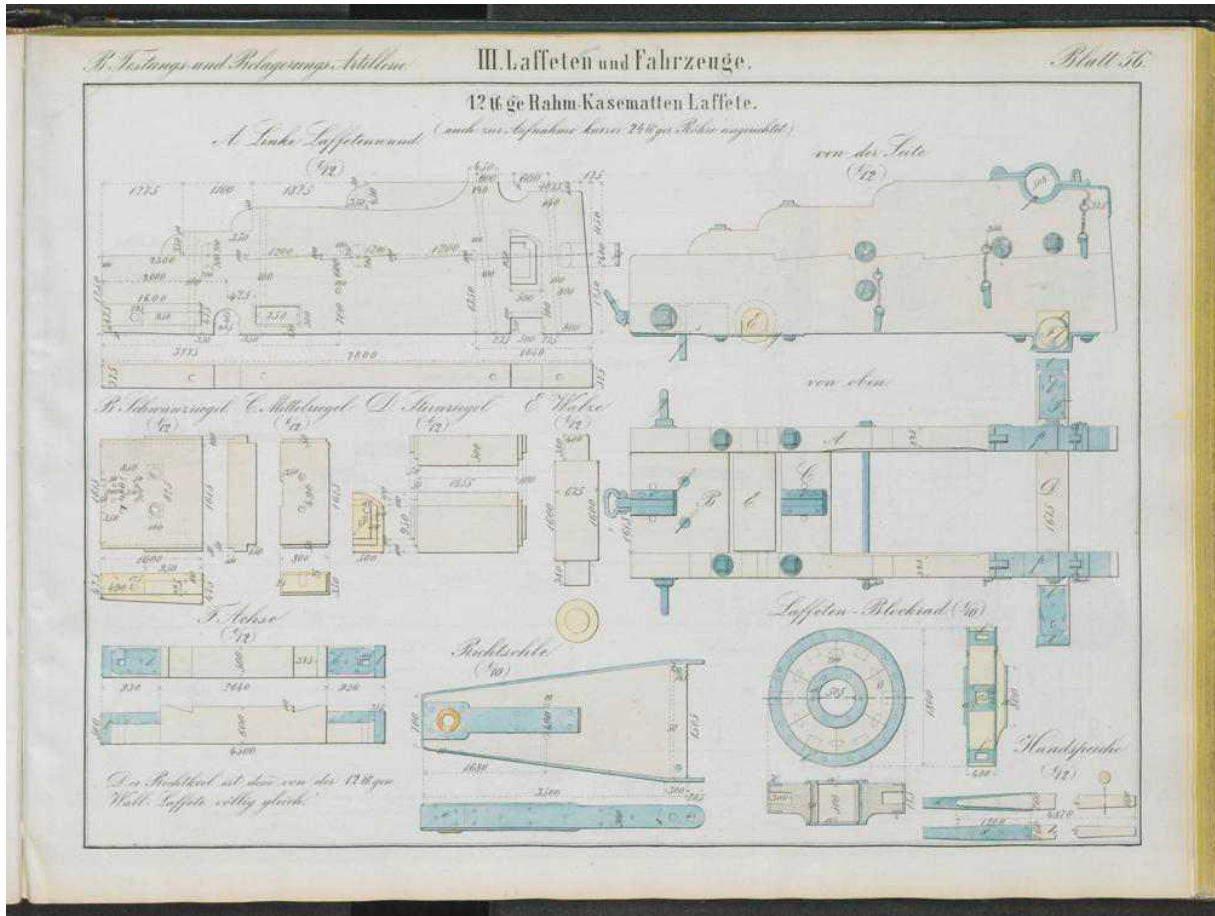
18. Ekspozycja systemu odwadniającego twierdzy - chodnik 0135 (90 m², dł.48m).

Tablica z graficznymi schematami obiegu wody w twierdzy (przekroje podłużne i poprzeczne przez sklepienie nad fragmentem twierdzy, w którym tablica się znajduje z opisem poszczególnych elementów i ich funkcji – obronnej i związanej z odwodnieniem.

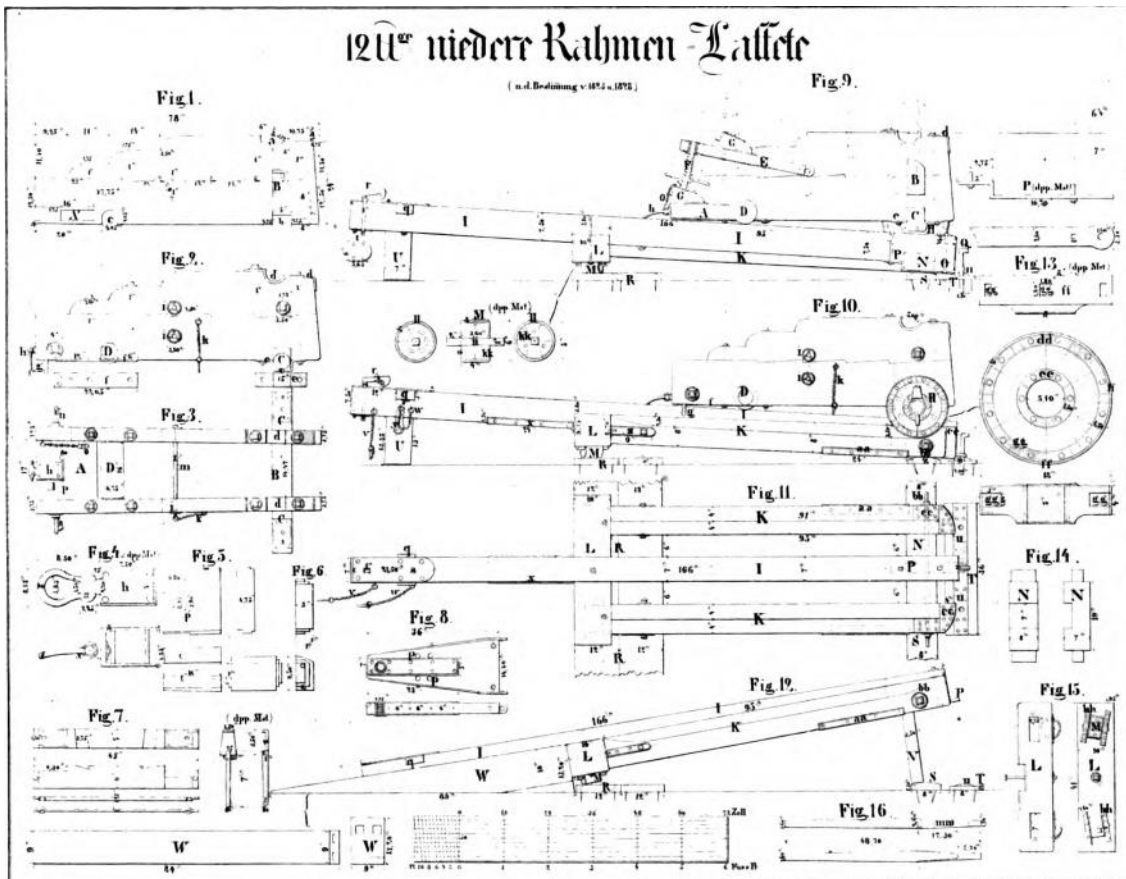
Ekspozycja niektórych dachówek z dosdanów ze sklepienia poterny bramnej Bastionu Dolnego – porównanie z współczesnym dachówkami. Tablica ze zdjęciami dosdanów tuż po ich odkryciu oraz schematami takiego rozwiązania znanymi z teorii architektury obronnej.

Auto ekspozycja fragmentu systemu odwodnieniowego – punktowe podświetlenie wybranych elementów konstrukcji BASTION DOLNY Korona nad poterną główną.

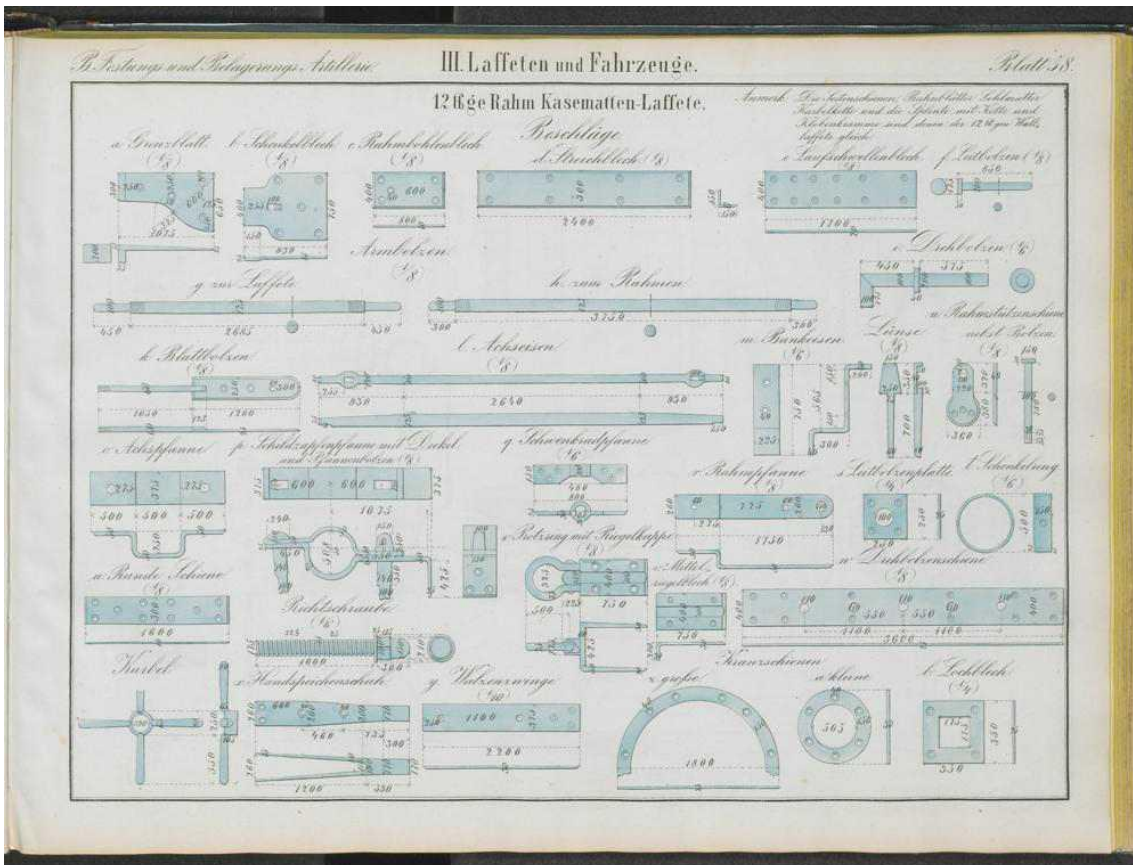
Załączniki:

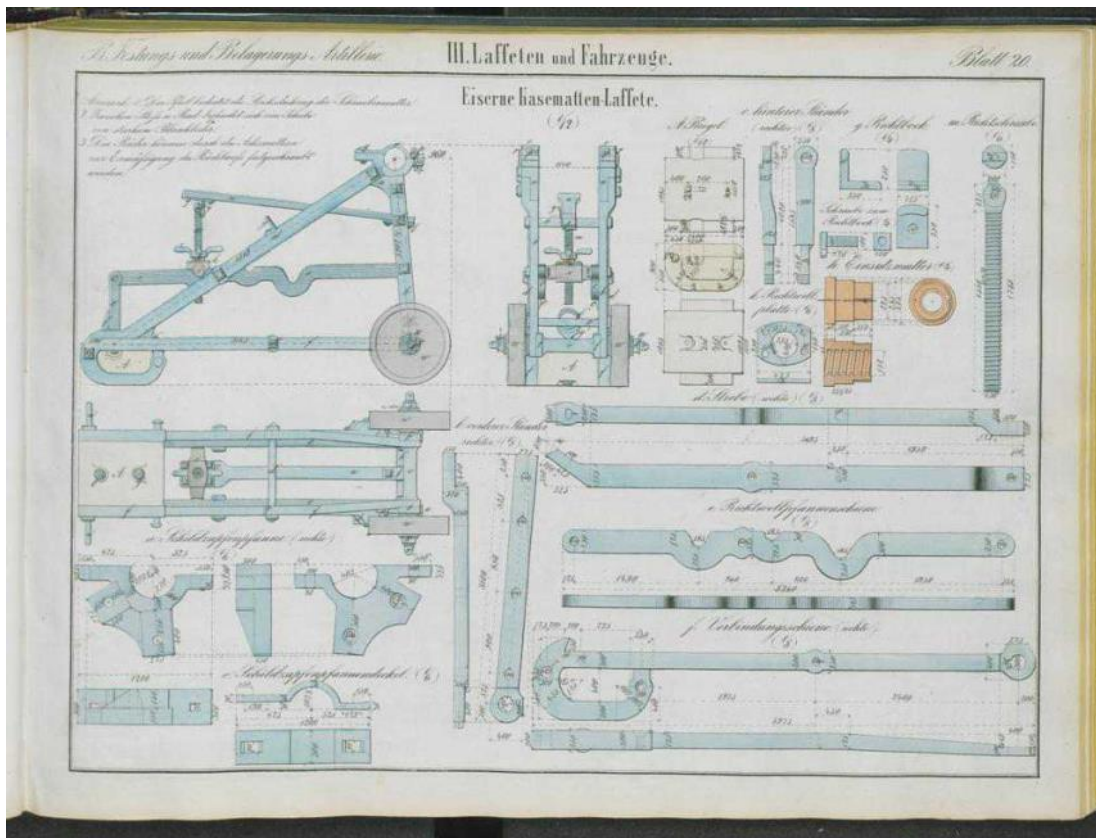
Laweta drewniana do działa 12 funtowego

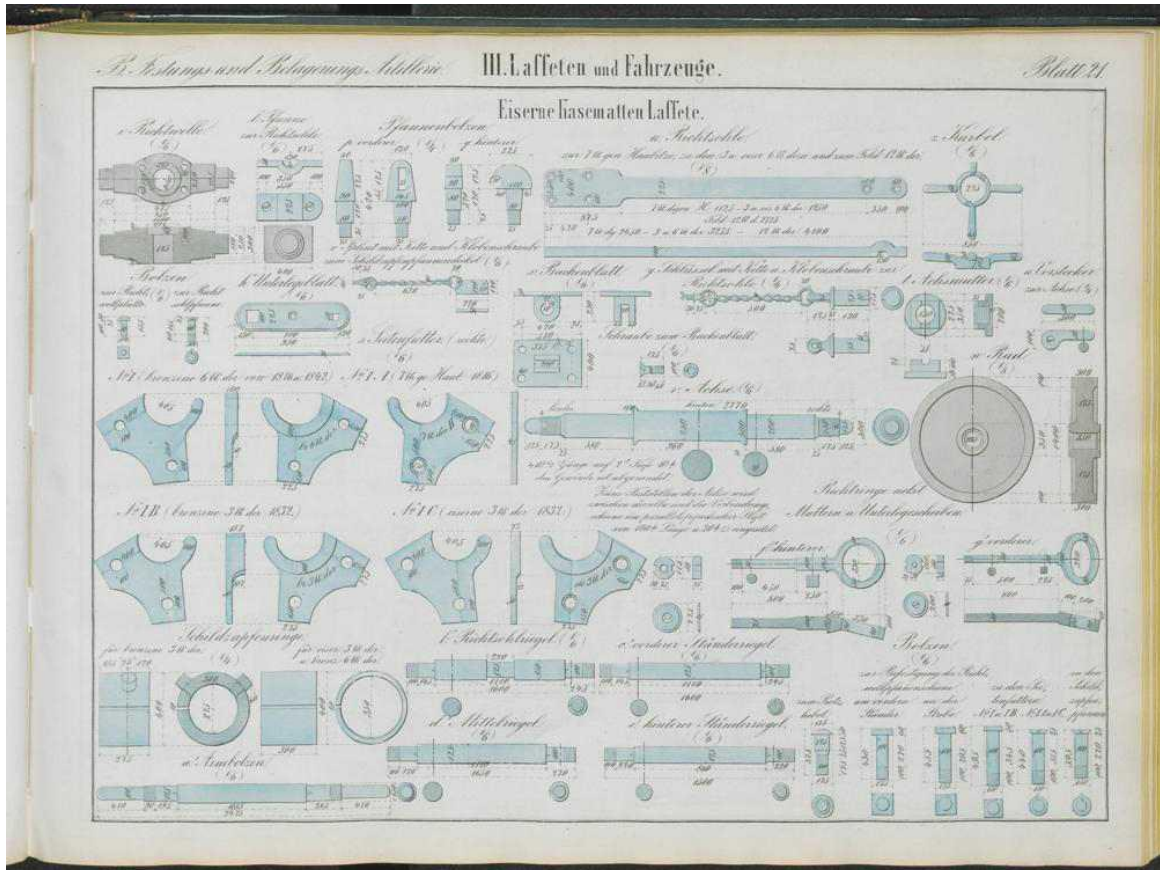
Laweta drewniana do działa 12 funtowego, inny typ

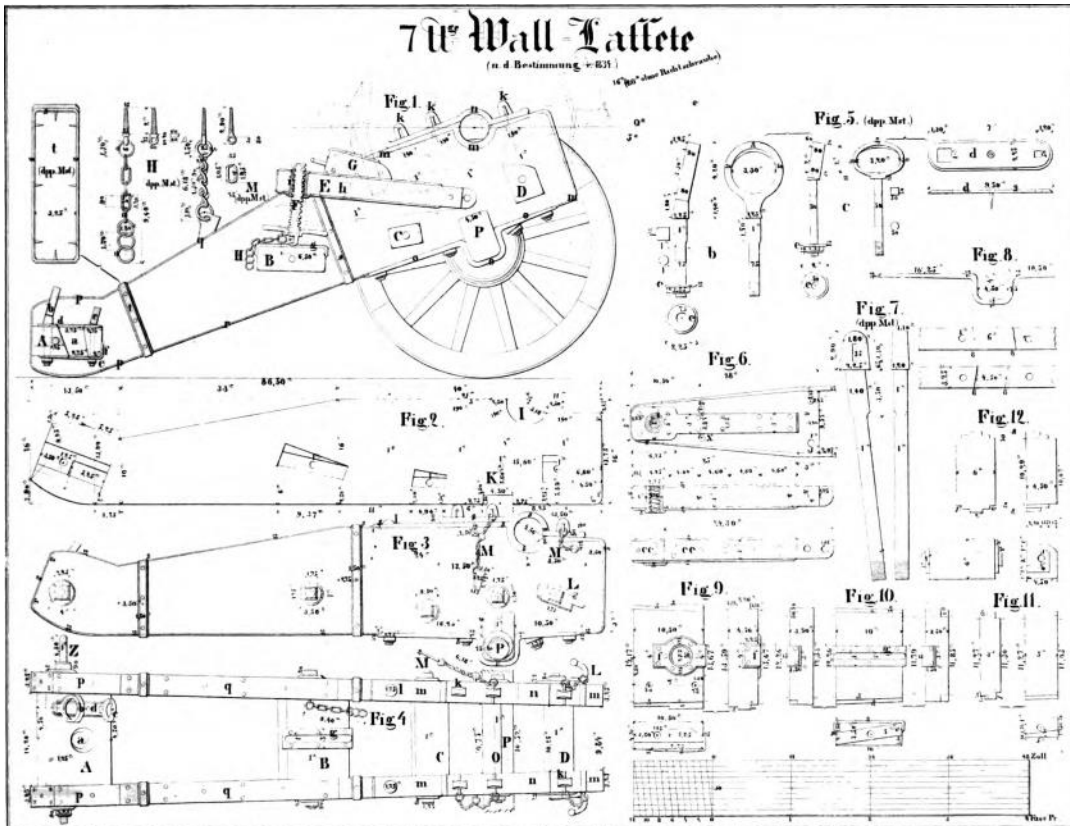
Elementy metalowe drewnianej lawety działa 12 funtowego

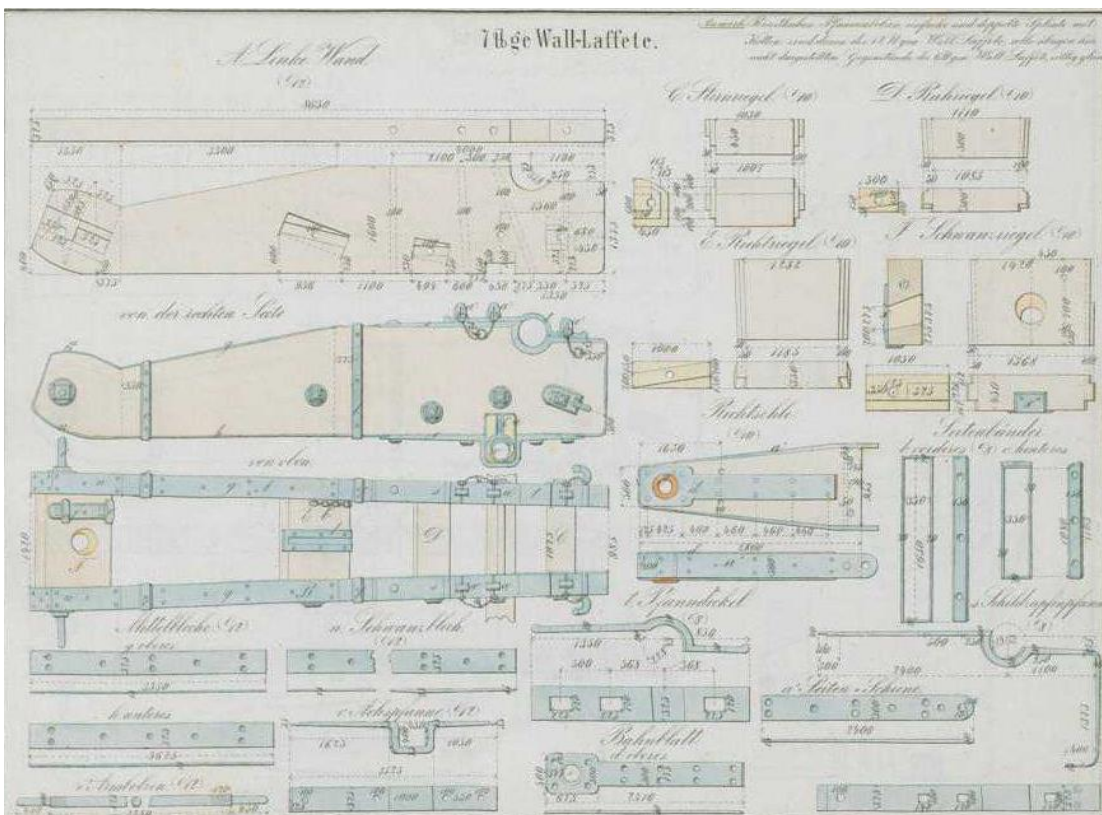
Żelazna laweta do dział 12 funtowego

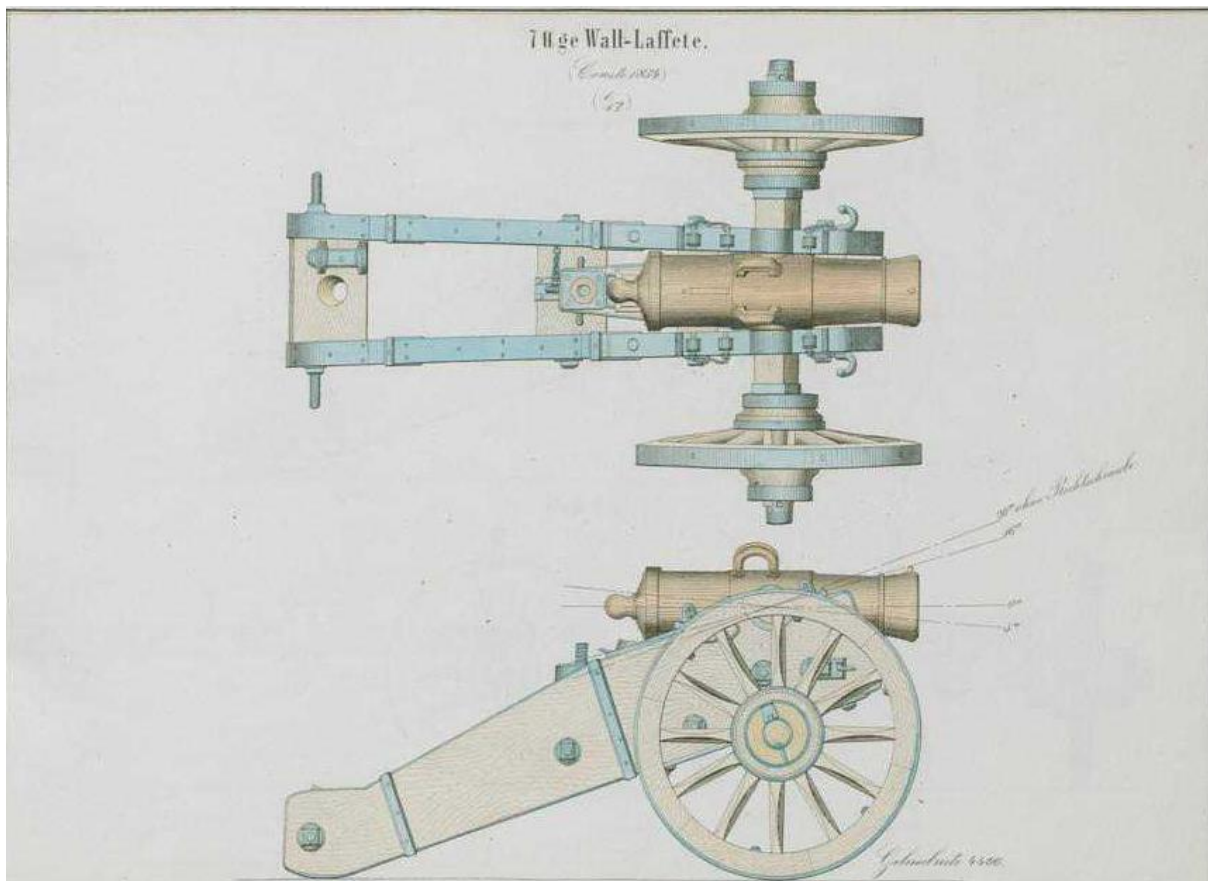
Żelazna laweta do dział 12 funtowego, detale konstrukcyjne

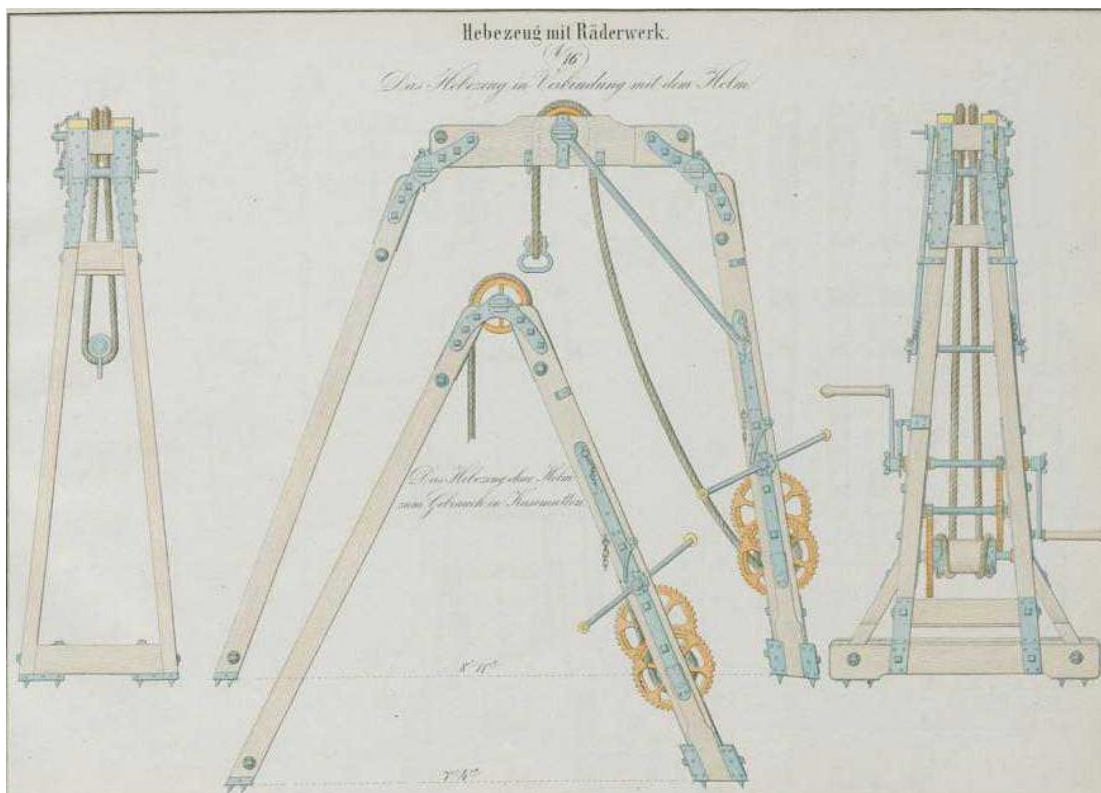
Laweta wałowa do haubicy 7 funtowej

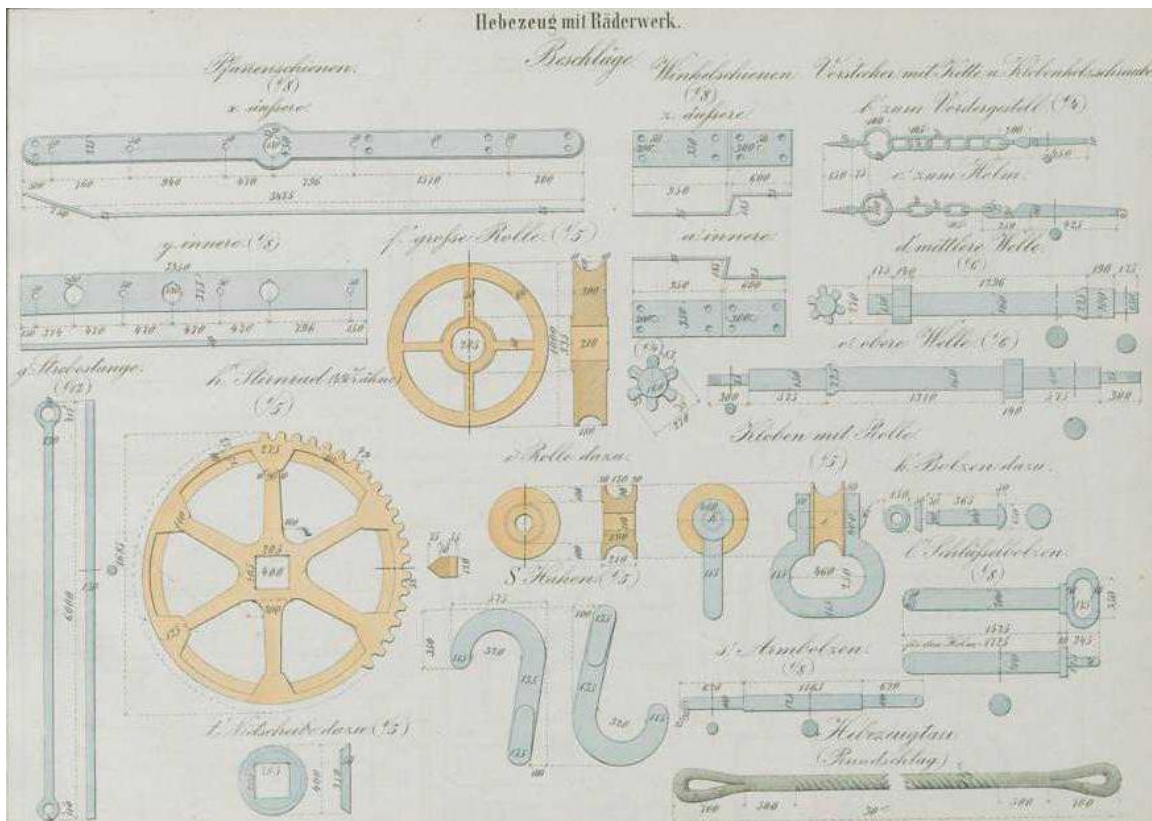
Laweta wałowa do haubicy 7 funtowej, inny typ.

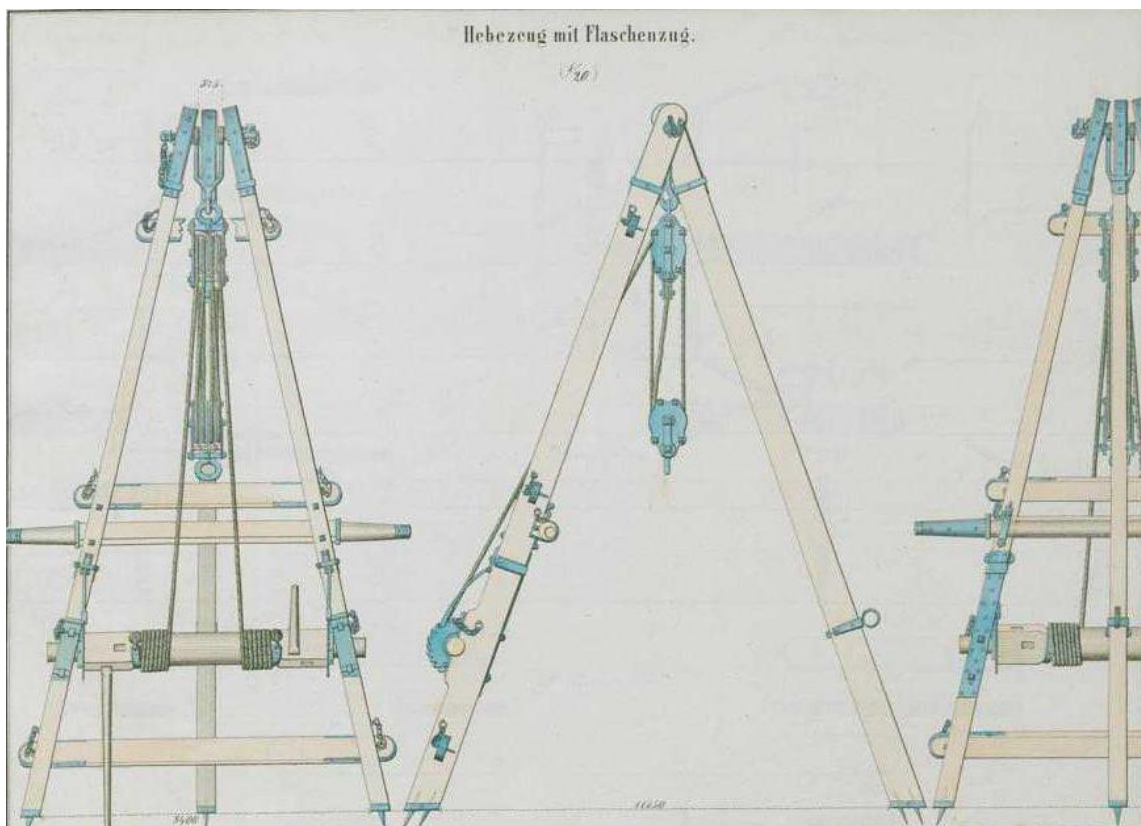
Habica 7 funtowa na lawecie

Podnośnik do dział – wersja z kołem zębatym

Podnośnik do dział – wersja z kołem zębatym, detale konstrukcyjne

Podnośnik do dział – wersja z wielokrążkiem

